

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1424816/1

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב דוד ברוך לאו – נשיא, הרב אליעזר איגרא, הרב מיכאל עמוס

המערערת: פלונית (ע"י ב"כ טו"ר משה ליבוביץ)

נגד

המשיב: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד אושרי פרי)

הנדון: מניעת טלטולם היום-יומי של קטינים למרחקים כשיקול מכריע בקביעת מקום לימודיהם ובהימנעות ממשמורת משותפת

החלטה

לפני בית הדין תגובת המשיב המכחישה את כל העובדות הנטענות בערעור ומוסיפה פרטים שלא הובאו בדברי המערערת, האם, והמוכיחים לטענתו כי היא נוהגת בניגוד להוראות בית הדין וללא כל ייעוץ מלווה, זאת כדי לייצר ניכור הורי בין הילדים לבינו, אביהם.

המשיב טוען כי בבקשת עיכוב הביצוע לא מדובר ב'שימור המצב הקיים' אלא בשינוי בכוח של מצב הילדים זה שנים, ויצירת ניתוקם באופן כפוי מהאב למשך חודש וחצי, בניגוד להוראות בית הדין.

עוד טוען המשיב: ההורים והקטינים גרו ב..... (להלן: היישוב) במשך שנים, והאירוע החל כשהמשיבה 'חטפה' את הילדים בערב חג לחו"ל ללא רשות בית הדין ומבלי להודיע לאב, על כך הוגשה תלונה למשטרה; לאחר החג שבה ארצה והחליטה על דעת עצמה להתיישב עם הקטינים ב..... [עיר באזור המרכז (מרחק של כשעה וחצי נסיעה מהיישוב ברכב פרטי וכשעתיים בתחבורה ציבורית, להלן: העיר)]; בית הדין אסר על כל שינוי במגורי הילדים, האב החזירם לביתו ולמוסדות החינוך, ושוב 'חטפה' אותם האם ברכבה ורשמה אותם למוסדות הלימוד ב[עיר] באופן פתאומי, ללא כל פנאי לקיום ייעוץ מלווה (ובהעדרו – לא הובאו סימוכין לקיומו); בית הדין שלח את הילדים למומחה, ד"ר סגל, וזה קבע לאחר פגישה עם ההורים והקטינים כי טובתם להחזירם מיידית למסגרות החינוך שבה למדו; בית הדין לא 'אישר' לאם לגור ב[עיר] אלא הותיר לה לבחור את מקום מגוריה, אך קבע הסדרי שהות, הורה לאם – בהתאם להמלצת המומחה – להחזיר את הילדים ללימודים ב[יישוב] וקבע עריכת תסקיר. וכך, טובת הילדים מחייבת את האם לגור סמוך ל[יישוב]. למשיב טענות רבות נוספות כמפורט בכתב התגובה.

בקשת עיכוב הביצוע נדחתה על ידי בית הדין ונימוקו עימו.

התקבלה בבית הדין תגובת המערערת לתגובת המשיב. בתגובתה היא טוענת כי היא לא הפרה כל הוראת דין וכי כבר בכתב התביעה שהוגש ערב הפסח היא הודיעה לבית הדין על המעבר שלה עם הילדים ל[עיר] בקרבת הוריה ובני משפחתה, בית הדין בהחלטתו הראשונה, לפני קבלת חוות דעת המומחה ביום י"ב באייר התשפ"ג (3.5.2023), אישר לאם "להותיר מצב קיים"

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

שמשמעו הוא המשך המגורים ב[עיר] ולימודי הילדים במקום; האם אינה חפצה בניתוק הילדים מהאב והיא שביקשה מבית הדין כבר בכ"ו בניסן התשפ"ג (17.4.2023) לקבוע הסדרי שהות עם האב, ולעומת זאת האב הוא שמנתק את קבלת השיחות מהם; את המעבר ל[עיר] ביקשה מבעלה עוד לפני הפירוד ממנו, כדי לתת מענה לבן [א'] שלפי דעת היועצים אינו יכול לחזור ל[יישוב], והאב סירב לכך. היא שבה ומלינה על חוות הדעת של ד"ר סגל באשר הוא לא הסכים לדבר עם העובדת הסוציאלית ולא עם מקומות הלימוד של ילדים ב[עיר], וכן לא שוחח עימה על האפשרויות לגבי מגוריה ב[עיר]. היא טוענת על חוסר הסבירות בדרישה להעיר את הקטינים כל יום בשעה חמש בבוקר כדי להסיעם למקומות הלימוד, וכעין זה בחזור, וכן טוענת כי [א'] מגיע הביתה יותר מפעם בחודש, וטענות נוספות כמפורט בתגובתה לתגובה.

בנוסף הוכנסה 'בקשה בהולה', להורות למחלקת הרווחה ב[עיר] להיכנס ולתת מענה מידי למצוקת הבן [א'] שמצבו מחמיר מיום ליום, ולאם חשש כי הוא אף עשוי להגיע למצב חלילה של פגיעה בעצמו – לפי הבקשה, כדי לתת מענה למצוקתו, חובה לערב עובד סוציאלי לחוק הנוער.

לאחר העיון בהחלטת בית הדין, בחוות דעת המומחה השלמה ובטענות הצדדים והכחשותיהם, ומבלי לקבוע עמדה לגוף הסכסוך כלל, אנו סבורים כי מאחר שבית הדין בהחלטתו אפשר לאם, בצדק, לבחור את מקום מגוריה ב[עיר], הרי שככל ששני הצדדים גרים במרחק רב זה מזה, המלצות המומחה שאותן אימץ בית הדין אינן סבירות ואינן מעשיות.

מטבע הדברים בפרוץ סכסוך גירושין שבו אחד הצדדים עובר למקום מגורים מרוחק מההורה האחר, מעורר הדבר קושי לילדים הרוצים וצריכים (!) לשמור על קשר עם שני ההורים. בית הדין חייב למצוא פתרון לכך ולדאוג בראש וראשונה לכך שהסדר ייטיב עם הקטינים, בכל מקום שיגורו הקטינים.

הסעת הקטינים החוזרים בכל יום לביתם לאחר הלימודים (ג), [ד] ו[ב'] מ[העיר] ל[יישוב] ובחזרה או להיפך מ[היישוב] ל[עיר] ובחזרה, מהווה פגיעה אנושה בקטינים, אינה סבירה ואינה מעשית כלל. גם המלצת המומחה למשמורת משותפת בשתי ערים מרוחקות אינה סבירה. מתחייב שינוי בהסדרי השהות שיצמצם את מספר הפעמים שבהן ייאלצו הקטינים לעבור מעיר לעיר ומבית לבית באופן קבוע.

גם אם היה מדובר בפיצול חיי קטינים החוזרים בכל יום לביתם לשני בתים שונים באותה עיר, היה הדבר מחייב היערכות מוקדמת ולווי מקצועי, בפרט כשהמומחה מציין כי הקטינים – כבר היום אינם מבינים את המצב אליו נקלעו. כן יש צורך שבית הדין יברר שבשני הבתים קיים כל הציוד הדרוש לכל אחד מהקטינים, מפני שבמקרה של חוסר לא יתאפשר להשלימו מהבית האחר.

המלצתו של המומחה כי בכל עת שיזדקק [א'] להגיע לבית ההורים יסעו ההורים לבית הוריהם עם שאר הקטינים – גם היא אינה סבירה מפני שנמצא שביתו של [א'] (ילד בן שתיים-עשרה!) תלוי באפשרויות המרחיים והמתארחים – דבר לא הגיוני. אין בהמלצה זו גם מענה סביר לצורך של [א'] לבית יציב שיהיה זמין בשבילו בכל עת ולא רק בשבת (ובחופשות, מחלה וכדומה). ההמלצה להחזרת הקטינים הלומדים מפסח ועד עצרת ב[עיר], למוסדות ב[יישוב] "משבועות עד לסוף השנה", מוסיפה טלטלה נוספת וחוסר יציבות נוסף על מה שהם עוברים.

לפיכך לדעתנו יש להמשיך את עיכוב ביצוע החלטת בית הדין האזורי.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

עד לקביעה אחרת לפי המתווה המקובל, יישאר מרכז חיי שני הקטינים שבגיל בית ספר (ד') [וג'] עם האם, תוך קביעת הסדרי שהות מקובלים לאב; בית האם שאינו נמצא ב[יישוב] ישמש גם כבית זמין בעבור [א'], ו[א'] יתאם עם האב והאם היכן ומתי ישהה עם האב וההסכמות יימסרו לבית הדין; והבן [ב'] הלומד בירושלים יתאם עם שני ההורים את שהייתו אצלם וההסכמות יימסרו לבית הדין.

הסדר זה יהיה תקף עד להסכמות אחרות או להחלטות בית הדין בהתאם להמלצות הגורמים המקצועיים.

בית הדין קבע את המשך הטיפול במשפחה על ידי רשויות הרווחה במטח בנימין שבית הדין האזורי הורה להן לבצע תסקיר למשפחה והדרכה הורית להורים. אך בשל המצב הנוכחי שבו הבן [א'] לא יוכל להגיע לשם, כשהוא זקוק לטיפול מידי, ובשל השארת מרכז חייהם של הקטינים באופן זמני עם האם ב[עיר] סמוך למקום הלימודים, בית הדין מורה לרשות הרווחה ב[עיר] להתחיל לטפל בבן [א'] בדחיפות, ומבקש מהן לערוך התסקיר והדרכה הורית ולהמשיך בטיפול במשפחה.

ככל שתוגש בקשה למשמורת משותפת היא תלווה בהמלצות מקצועיות מעשיות וסבירות, וכן בלווי ההליך על ידי בעל מקצוע.

ההחלטה מותרת בפרסום לאחר השמטת פרטי הצדדים.

ניתן ביום י"ט בסיוון התשפ"ג (8.6.2023).

הרב מיכאל עמוס

הרב אליעזר איגרא

הרב דוד ברוך לאו – נשיא

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה